

Con Gà Tử Mị

Phùng Nhân

Khi mùa gió chướng thổi già, làm mấy đám rẫy dưa hấu đất Giồng Kiến bỏ được nửa giồng, thì ông Cả Hiền lại lo đi mượn thợ đan bội về nhà đốn tre gai xuống rồi trải mắt đem ngâm. Độ chừng một tháng sau cho vả chất nước chát ra, thì ông bắt chẻ ra thành những sợi nan mỏng, để chuẩn bị đương bội úp gà nòi. Đó là một cái thú tiêu khiển của người giàu có, lâu dần thành một cái thói quen. Cho nên kiếng nhà của ông Cả thật là sầm uất, chung quanh có một hàng tre gai dày bịt chẳng thấy mặt người. Còn ở sau nhà thì có mấy cây mù u có nụ mắt khăng khiu, tuy bị thẹo thân cây không lớn lắm. Nhưng người ta ước chừng hơn 50 tuổi là ít... Xéo xuống phía dưới là một cái chuồng trâu, cùng với một dãy nhà lá để nhốt gà nòi, thêm một cái nhà ngang để cho mấy đứa giữ trâu và những người tá điền họ ngủ.

Ông Cả Hiền tuy giàu có nhứt nhì ở làng này, mà tánh tình của ông xởi lởi với bà con, chòm xóm ở đây ai cũng quý. Cái việc gì thì ông cũng có thể giúp đỡ xóm chòm, từ việc cho mượn mấy dây đất trũng gieo mạ cấy để kiếm cơm, tới việc cho mượn lúa ăn mỗi khi mùa màng thất bát chớ việc bồn gà nòi Xám gạch của ông, đừng có ai mong hỏi được một con. Bởi vì ông sợ một khi giống gà bồn, mà bị thất bồn truyền ra thì sau này không còn danh tiếng nữa.

Nhờ thời tiết năm nay dễ chịu, nên ông đã lựa tuyển lại được 15 con trống vảy vì không chỗ nào chê. Cùng với 3 con gà độ, mà năm ngoái đã ăn mấy cái ở dưới trường Bình Đại, cùng với hai con đã ăn ở hội chợ Bến tre, càng làm cho giống gà của ông thêm nức tiếng. Khi gà bắt đầu tới mùa úp bội, thì ông phân cử cho nó ăn mỗi ngày hai chung thóc lúa hạt tiêu. Trước khi cho ăn thì ông biểu thằng đệ tử là thằng Tửng, chuyên môn phụ trách nuôi gà đem phơi khô rồi giê cho sạch. Sau đó ngâm thêm một ngày nữa trong cái hũ nước thần, mà ông đã khổ công đi tìm học được ở miệt Hóc Môn. Đó là mấy món thuốc bắc như thực địa, táo tàu, đơn quy, đỗ trọng. Chỉ có vậy mà gà của ông Cả ăn vô chừng nửa tháng, thì vóc dáng của nó sẽ thấy khác liền. Bởi tướng mạo nhìn thấy thiệt sung, còn cặp cựa thì sắc thép ngời ra xanh lét...

Ngày nào cũng vậy, khi mặt trời vừa mọc lên được vài sào, ánh nắng xiên khoai rọi qua hàng tre dày lỗ chỗ. Thì ông Cả với thằng đệ tử đã tắm xong 20 con gà, nhìn bọn chúng đứng mần lông mần cựa trong bội cũng vui, nên ông Cả nở nụ cười chúm chím. Rồi day qua thằng đệ tử nói:

- Tửng. Một chút nữa có rãnh, mày xách cuốc đi ra miệt đất Chà Đò. Kiếm mấy hang chuột cơm đùn mà mít, ráng đào bắt cho tao một mớ chuột con. Lựa ổ nào chưa mở mắt hãy bắt, còn ổ nào có mọc lông thì thôi. Khi đi nhớ đem theo một mớ rơm mục, độn dưới đáy giỏ đừng để nó chết. Buổi chiều mày thầy cho mỗi con ăn đúng hai con mà thôi, còn lại bao nhiêu rộng để dành ngày mai, đừng cho ăn nhiều mà nó mập...

Thằng đệ tử vâng dạ xong, rồi nó lo đi làm phận sự của một thằng ở đợ. Nhưng với thằng này thì nó lại vui, vì nó được tin cậy nên ông Cả sai bảo tối ngày. Có nhiều khi ông còn bắt nó tán xáy thuốc phiện ra, cho mấy con gà nòi này uống nữa.

Cơn nắng tháng mười lại hầm hập tấp xuống trên đầu, tiếng mo nang tre bị bung ra khỏi thân cây rơi xuống nghe xào xạc. Tiếng cu đất bo mỗi hòa lẫn với tiếng gà nòi gáy cầm vang lên từng chập, đã tạo ra một không gian lạnh ngắt trên đất Giồng Kiến này. Bởi cuộc đất ở đây nó độc lập với những ngôi làng kế bên, vì chỉ có một con Giồng Cát. Từ chỗ đầu lộ đá bên Giồng Giữa xã Tân Định chạy ngay vô, còn phía trước là một cánh đồng mặng mọc dài bất tận. Chạy đặng xuống tới Ao Vương, còn phía sau là dải đất của Chà Đò. Đi ra hết con Giồng, là tới đầu Lộ Mới. Bước ra khỏi Lộ Mới, là tới con kinh Kiến Vàng. Chính vì thế mà cuộc đất này đã biệt lập với bốn mặt chung quanh, chỉ có con Giồng Cát này quanh năm trồng dưa hấu, đậu phộng, khoai lang và măng cầu ta sai trái.

Nhưng đất cát ở vùng này thì rất nhiều, người ta chỉ khoét lỗ cấy ở cặp mé kinh. Ở trong sâu một chút thì bào sâu nước đọng, nhờ vậy mà cá rô, cá lóc, cá trê sanh sản rất nhiều. Bước qua tới đầu tháng mười, khi ngọn gió chướng thổi khan đồng, thì người ta đi xây hầm ở dọc bờ kinh. Tới sáng đi bắt cá nhảy hầm, có khi cả gánh, cả rộng mang muốn xệ vai. Đờn sống tuy có dễ dàng như vậy, mà người dân cũng cứ nghèo. Chỉ có

những gia đình ông Cả, ông Chủ, ông Bồi, ông Bái cố cựu ở đây thì mới khá. Ngoài số lượng trâu bầy, người nào người nấy cấy ruộng lúa mùa cũng tới cả chục mẫu tây. Vì thế mà nhà của họ trải ngói tây hực hỡ, quần áo thì ăn mặc toàn vải lụa lèo, còn vải ta thì chỉ có mặc khi đi ra thăm ruộng...

Ông Cả Hiền chấp tay sau đít đi ra tự nãy giờ để tính nhẩm trong đầu, coi tết năm nay tới ngày khai trường gà bên xã Tân Định ông sẽ ôm con nào ra trận trước đây. Nếu ôm mấy con gà ế độ hôm năm rồi, thì sợ không có đựng. Còn ôm mấy con gà tơ năm nay, sợ nó bị thua rồi xui xẻo suốt một năm. Chính vì vậy mà ông còn đang lưỡng lự... Rồi ông đi vòng ra sau hè, khi bước lại cái bội con gà ô Bông Bèo thấy nó đang mần cặp cựa chất thép ánh ngời. Tới lúc đó thì ông mới mỉm miệng cười thầm, chắc phải ôm con ô này đi đá trước. Sau một hồi ngời coi vậy, thì ông mới nhớ ra là con ô này chưa có xô. Nên ông bèn bước vô nhà lấy đồ bịt cựa đem ra, sau vài phút đồng hồ hai bàn tay thành thạo của ông đã bịt xong, rồi thả hai con gà ra đá xô.

Phải nói bốn gà của ông Cả Hiền danh bất hư truyền, qua giàn nẹp vừa xong thì hai con xâu vô ghệt lông dây cắn đá một churen cho hai ba cái. Những cú đá mạnh như roi tróc, vậy mà hai con gà cứ lẫn xả vào để cắn với nhau. Sau đó thì lòn vô nách, đá mấy cái đĩa như trời giáng xuống, làm lông lá trên chóp cánh bay ra lả tả khắp mặt sân. Trong khi đó thì mấy con gà đang nhót trong bội ở gần, hăng máu đồng thanh cất vang lên tiếng gáy. Phàm mấy tay đá gà chuyên môn như ông Cả, thì những buổi xô gà như vậy chẳng để ai coi. Vì cấp độ đá gà cũng như võ sĩ sắp sửa thượng đài, nếu để đối phương biết được tẩy của mình, thế nào họ cũng tìm ra món võ khắc tinh để mà trừ lại.

Sau một hồi xô cho tới nước, ông Cả rất là vừa bụng với con ô Bông Bèo. Còn con Xám Ướt giàn nẹp tuy có hỗn hơn, nhưng khi vô gay, nó thường chạy dưới. Đó là một điểm bất lợi cho mấy con gà mỏng trích, còn con nào đầu đội mào kim khô, thì vô gay nó cứ ghệt vai mà đá xuống... Sau khi tắm rửa con Xám Ướt bỏ vô bội nhót xong, thì ông Cả mới ôm con ô Bông Bèo ra đi tắm. Tiếng vỗ nhót mồm hen nghe lách chách một hồi, thì ông lại ẵm con gà lên coi vậy tiếp. Có lẽ nhờ tắm rửa sạch sẽ mà mấy vảy ẩn của con gà nó lại lộ ra, nên ông rất phân vân khi nhìn thấy dưới gối của nó lại có bết biên nội. Theo như sách đá gà của ông Lê Văn Duyệt thì cái vảy đó vô hại, nếu ngay chỗ cựa có vảy khai đao thì thuộc hàng đại tướng. Còn sách gà ở bên Tàu, thì cho đó là gà thịt chẳng nên nuôi. Vì bết nội có khác nào mở sẵn cửa thành, để chờ cho quân giặc tràn vào chém giết. Nhưng đến khi ông vạch ngón thối ra coi, thì đã thấy một cái yển son nằm vắt ngang qua rất kín. Đích thị đây là con gà chiến chớ chẳng phải chơi, vì trên đã có xuyên đao, còn dưới thì có ngay phủ địa. Ông Cả còn đang khoan khoái trong lòng, vì con gà này coi vậy mà vảy vi rất là khó kiếm. Nên ông định bụng để dành ôm đi đá trong ngày khai trường bên Tân Định, mà thầy cai tổng Lộc đã viết giấy mời ông mấy tháng qua. Còn hai con điều mật, tuy lông lá phụng vĩ, mặt mày lạnh lợi, nhưng nát hậu, chỉ có thể ăn được độ đầu, thì ông đem lên xã Vang Quới biếu cho ông Trường Tiền. Bởi đó là chỗ hàm ơn, mà năm nào ông cũng tuyển lựa biếu một cặp gà nòi gần như là thông lệ.

Còn chừng một tháng nữa thì tới ngày trường gà Tân Định khai trương, ông Cả với thằng đệ tử phải thức sớm hơn thường lệ. Sau một màn quần sương, phun nước trà nóng vào hai bên nách để cho săn chắc thịt da. Rồi thả con gà ra quần, cho nó quào móng dưới đất để hai bắp đùi nở nang; đó là một cách quần gà mà ai cũng biết. Trong lúc ông Cả còn đang sáng khoái tinh thần, khi thấy tiếng tục mái của con ô Bông Bèo rang rang như tiếng thét của viên tướng giữa trận tiền, thì bất ngờ có con Xám trĩu từ trên chạc cây mù u, sà xuống đá nghe cái rột. Con gà này đã ngủ trên đó từ lâu, hình tích thì xấu, mà bộ lông đuôi lại quẩn. Đã nhiều lần ông Cả định làm thịt nhậu, nhưng chưa có dịp để làm, vì trong nhà lúc nào cũng có cá mắm thiếu chi, nên con gà này mới còn sống sót. Ông Cả giận thầm trong bụng, nên ông thả cựa cho xô tiếp luôn. Nếu con gà này có chết, thì cho mấy đứa ở giữ trâu nấu cà ri ăn. Nhưng ông cũng không ngờ, con Xám trĩu khi xáp trận thật khôn. Nó chỉ đứng thủ thế ở vòng ngoài, đợi con ô Bông Bèo sơ hở, thì quăng cặp churen tạt vào như trời giáng. Khi qua khỏi giàn nẹp, thì con ô Bông Bèo bị đá tới bời. Mặc dù cặp cựa đã dài hơn người ta, vậy mà cũng không đâm được cựa nào cho con Xám trĩu xuống nước. Nhưng khi con ô Bông Bèo lủi vào, thì con Xám trĩu bình tĩnh chặn lại đá mấy cái lông dây. Trong lúc con ô Bông Bèo còn đang xững vững, thì nó lại chụp sỏ đá bồi mấy cái như búa bổ.

Trước mắt ông Cả thì con ô Bông Bèo chạy cắm đầu ra tới giồng mì, rồi dẫy đành đạch lông cánh lông đuôi xù ra một lượt. Tới lúc đó thì ông mới bước lại ôm lên, để nhìn xem coi chuyện gì vừa mới xảy ra như vậy. Thì ra con ô Bông Bèo đang gãy chết trên tay, vì đã bị đá mấy đòn làm cho gãy lia cần cổ. Giận quá ông Cả chạy lại thộp cổ con Xám trĩu lên định đập vào gốc cây mù u, nhưng ông chợt dừng tay lại rồi nhìn con gà dường như hơi trách móc. Sau đó ông ôm nó đi nhốt vào trong bội, rồi ông đi lại săn sóc con ô Bông Bèo. Nhưng nó đã chết tươi, vì cái cổ đã gãy lia thì còn mong gì cứu nữa... Ông Cả biểu thằng Tùng xách con gà đem chôn, còn ông thì đứng thẩn thờ bên mấy cái bội gà. Đây là lần đầu tiên ông mới chứng kiến cái cảnh đá đòn, mà làm gãy cổ con gà chiến của ông, nên hút thêm mấy hơi thuốc nữa rồi ông ôm con Xám trĩu lên đi lại sà nước ngồi giổ hen móc nhốt. Sau một hồi tắm rửa con gà sạch sẽ, ông mới bồng lên coi. Thì trước mắt ông ba hàng vẩy son xỏ thẳng xuống như ba lần gạch. Còn trên sát gối lại có một vẩy áng thiên, còn ở dưới chỗ cặp cựa thì lại có vẩy xuyên đao. Đây quả thật là một con gà chiến, mà từ trước tới giờ ông đã bỏ nó ngủ trên cây, ngày hôm nay tình cờ phát hiện...

Ông Cả lại mần xuống đất, thì quả thật nó tới hai cái phau câu. Với ba cọng lông voi xoắn vào như cái ruột gà, khi nắm kéo ra thì nó dài chừng hai tấc. Còn ở hàng lông yếm trên cánh, lại có một cặp lông thép bén ngót như dao. Chỉ cần hai cọng lông này thôi, thì khi đá cũng đâm đối phương mù mắt. Tuy trong bụng thì mừng như vậy, mà ông Cả cũng nhớ tới con ô Bông Bèo, nên khi ông thả nó vào trong bội rồi nói nhỏ:

- Nếu quả thật mày là viên tướng, thì tao sẽ nuôi mày thật kỹ đem đá độ khai trường. Mày phải giết đối phương, như mày đã giết con ô Bông Bèo hồi nãy...

Nói xong với con Xám trĩu những lời như vậy, rồi ông Cả tiếp tục thả ra quần mấy con kia. Tiếng gà gáy vang lên như một khúc nhạc dạo đầu trong buổi sáng bình minh nơi thôn dã, làm cho cuộc đất Giồng Kiến như biết cựa mình. Khi ngoài rẫy dưa hầu trái chín nằm phơi mình dưới nắng ban mai, để đợi mỗi lá từ mấy ghe thương hồ đi vào trả giá.

Theo một thói quen từ trước tới giờ, khi tắt đèn đi ngủ một giấc đầu hôm, thì ông Cả thức dậy bụng đèn chông đi rọi từng cái bội gà. Coi giấc ngủ của nó ra sao, bãi cứt của nó hiện thời khô hay ướt. Vì ông sợ để tới sáng thì nó sẽ rút xuống nền đất cát hết trơn, tới chừng đó nhìn thì thấy vậy chớ không làm sao phân định. Bởi theo lẽ thông thường con gà gần ra trường khi ỉa cứt phải khô, chớ còn ướt là con gà đang bị bệnh. Nhưng ông Cả Hiền quá đối ngạc nhiên, khi ông nhìn thấy con Xám trĩu nằm ngủ mà cái cần cổ ngay đơ, chớ không có đút đầu vào trong cánh như gà thường, đã ngủ từ trước tới giờ mà ai cũng biết. Trong giây phút bàng hoàng đó, ông mới chợt nhớ ra rằng đó là tướng ngủ của con gà tử mị hoặc gà linh, nên tay ông bụng chông đèn mà run lên từng chập. Ông đứng nhìn con gà thêm một hồi nữa, rồi bắt chợt thốt lên. Con gà "tử mị" của tui đây mà, vậy mà hôm mùa rồi tôi đã bỏ quên. Cũng từ bữa đó, ông kêu nó là con "Xám trĩu" luôn cho tới khi thua trận...

Rồi ngày khai trường đã tới, khắp các nẻo đường gà cất tiếng gáy vang rân. Từ bên Gò Công, Rạch Cầu, Tân Thới họ cũng chèo ghe qua tấp nập. Mỗi con gà nòi đi theo ít nhất cũng ba người. Bởi vì đi đá độ ở xa, nên những con gà này thuộc hàng danh tướng. Còn bên Xá Châu Bình, Bình Khương, Bảo Thạnh, Tân Xuân phía bên kia sông Ba Lai, khi mặt trời mọc lên khỏi ngọn cây mù u, thì đã thấy họ cặp ghe xuống ở đầu con Lộ Mới. Rồi họ đi bộ ra chợ Tân Định từng đoàn, từng giở gà được họ mang trên vai, mà nét mặt trông rất là hăm hở. Có lẽ ai nấy cũng nghĩ rằng, con gà của mình thuộc loại linh kê, nên bữa nay hể đụng trận là lấy tiền đem về nhà cái chắc... Ông Cả Hiền sau khi uống cạn tách trà, rồi đi vô buồng lấy gói tiền bỏ vào trong túi áo bà ba. Sau đó ông giở bội thò tay vô bông con Xám trĩu lên coi thử, thì quả thật cái lực của con gà đã thể hiện xuống bàn tay. Vì khi bồng lên hai cặp giò của nó thẳng băng, còn khi lúc lắc thì cặp gối của nó không nhúc nhích. Mặc dầu con Xám trĩu này mới vô bội chỉ có một tháng nay, nếu nuôi kỹ thêm một chút nữa thì lực của nó còn phải biết...

Từ nơi Giồng Kiến, ông Cả Hiền bao luôn một cỗ xe ngựa của ông Biện Lành. Nên tiếng xe ngựa chạy lộc cộc tới đâu, người ta nhìn theo tới đó. Ấu đó cũng là một cái thói phong lưu của những người giàu, còn người nghèo trong mấy tháng này thì phải dậy sớm thức khuya. Lốp đánh trâu cộ lúa, hoặc đốt đuốc đi ra ngoài đồng bắt cá nhảy hăm chớ đâu có rảnh. Trường gà Tân Định năm nay cũng ở ngay nhà ông Bảy Hạnh, xung quanh là một vườn cây vú sữa mát mẻ suốt ngày. Cho nên mấy người có máu bán buôn, họ đã chuẩn bị sẵn

nào bắp luộc, khoai lang, dưa hấu bày ra từng xè khi gà tụ lại. Có người còn bán cà phê, trà đá, xi rô, đá bào, cà rem cây nữa. Trường gà năm nay người ta lại đề cử ông Hai Ngày làm biện trường. Vì ông này phân xử rất công minh, và còn đề xuất ra những luật lệ công bằng, cho cuộc chơi không cãi vã.

Từng dãy bội được úp dưới tàng cây, những con gà mà được ôm đến đây, phần đông là những con gà đều có độ. Nên con nào mặt mũi trông cũng lanh lẹ dữ dằn. Đặc biệt có gà miệt Vang Quới, Thới lai, Châu Hưng, Phú Thuận thì phụng vĩ thấy mê. Bởi gà ở miệt vườn nước ngọt, nên tụi nó bay nhảy từ hồi mới đẻ cho tới khi úp bội... Còn gà bên miệt Tân Thới, Gò Công, Cần Bà nước mặn nên lông lá hơi còi. Nhưng bù lại giống gà bồn Tân Thới đã nổi tiếng từ trước tới nay, khi cấp độ làm cho người ta kiêng mặt.

Trong lúc chờ đợi cấp độ đầu tiên đá khai trường, thì ông biện trường lo lấy mấy cây nhang ra khất dẫu làm nước. Rồi lấy mấy đồng xu có lỗ xỏ chỉ màu cột khoen lên treo, khi thả gà thì đốt cho nhang cháy. Tới khi nó đứt sợi chỉ rớt xuống mâm thao nghe cái keng, thì ông hô lớn "bắt gà". Liền lập tức hai ông bồng nước nhào vô, mạnh ai nấy bắt. Bởi có nhiều độ gà, chỉ cần chờ tới nước đựng bồng nước vỗ hen, vì nó đang bị cựa ghệt nếu chậm thêm vài phút đồng hồ nữa thì bỏ chạy.

Trong khi đó thì thầy cai tổng Lộc lo đi sắp đặt lại cái bàn quan, để cho mấy ông chủ gà ngồi cấp độ. Còn người phụ giúp việc thì khệ nệ bưng một cái khay, có hai chai rượu sâm banh của Pháp chánh hiệu con nai vàng, để phát thưởng cho con gà nào đá độ khai trường giựt giải. Trên bàn quan còn có một bình bông tươi, tất cả khung cảnh đó càng làm cho trường gà thêm phần long trọng. Rồi thầy cai tổng bước vô đứng chính giữa trường gà, gật đầu chào tất cả bà con, rồi nói mấy lời diễn văn theo thông lệ. Sau mấy lời nói diễn văn của thầy, thì tuyên bố khai mạc trường gà, và yêu cầu ông Cả Hiển ôm gà vô cấp trước... Người ta lần lượt ôm gà vô ngồi chồm hỏm, để cái mỏ con gà gác vào kẹt nách. Chỉ chừa có cái đuôi của nó ra ngoài. Tuy vậy mà ông Cả Hiển đã liếc mắt một vòng thì đã biết hết trơn, trong số gà đang ôm vô ngồi cấp đó, ông đã nhìn thấy con Ô ướm của thầy Hai Đến trên xã Lộc Thuận là ông kết nhất. Bởi cái mặt con gà này coi lanh lẹ, nhưng không phải mặt chịu đòn. Chỉ cần vài cú đá lông dây, thì nó làm sao chịu nổi.

Sau một hồi khích tướng. Ông biện trường lại ôm con Ô ướm của thầy Hai Đến đưa ra, rồi ngó ngay ông Cả Hiển nói:

- Đâu ông Cả coi thử chạng gà này đi, hai con này làm sao mà chạy được.

Tuy đã mừng thầm trong bụng, nhưng ông Cả cũng làm bộ mại hơi, nói lớn:

- Gà của tôi thiếu phụng vĩ, thì làm sao coi tới con Ô ướm đó lận ông...

Nhưng ông Hai Ngày lại đẩy con Ô ướm qua, nói lớn:

- Ấy ... ông Cả cứ coi thử một cái đi. Nếu phải chạng thì mình làm sổ đá khai trường, chớ chạng này làm sao mà chạy được. Con Xám trụ của ông tuy không phụng vĩ, nhưng bù lại nó đã nặng gác tới hai chấm gà. Còn cựa thì lại bằng nhau, nếu ông không chịu, thì tôi phải kéo qua chạng khác...

Ông Cả Hiển nhìn con gà một chút, rồi lòn tay vô bọ con Ô ướm lên cân. Sau đó đẩy con Xám trụ của ông ra trước mặt, nói:

- Con Xám của tôi đây. Thầy Hai cứ vô tay thử lần nữa đi. Nếu chịu thì mình đá tiền sổ đúng theo quy trường, chớ đá lớn nữa thì chạng này không có cửa...

Thầy Hai Đến là một tay chơi gà từ trước tới nay nổi tiếng. Hễ chịu là đá liền, chớ không có dày mỏng như mấy ông kia. Nên thầy nhìn qua ông chánh quản Song, hỏi:

- Sao chạng này có đụng, thầy chánh hương quản có phụ đá sổ với tôi không?

Ông quản Song cười hề hề, rồi nói:

- Thầy Hai cho tôi đá nửa sổ, chớ chạng này phóng bắt không kịp nữa đâu. Bởi cặp song đao của con Ô ướm này, chưa hết giàn nập thì con Xám kia dây chết...

Cả trường gà cười lên phụ họa, rồi họ ôm gà ra ngồi dưới gốc cây để lấy dao cau, miếng chai ra chuốc cựa liền. Trong lúc đó thì ông Cả Hiển nhìn thấy dân Giồng Kiến đi coi đá gà cũng đông, nên ông nhìn họ nói nhỏ:

- Độ gà này ai có muốn kiếm tiền về may đồ tết cho vợ con, thì cứ việc ghi sổ trước đi. Còn ai muốn bắt bặt, thì một lát nữa gà của mình sẽ bị phóng xuống ăn tám là ít...

Quả thật lời tiên đoán của ông Cả không sai, khi con Ô ướm làm cựa trước ẵm vô thả trong trường quần chừn, thì tướng đi của nó trông hùng dũng, cặp cựa thì ánh thép sáng ngời, nên mấy tay đá hàng sáo đưa tay lên kiếm người phóng bắt. Tuy vậy ông Cả Hiển chỉ mỉm cười, rồi ông ôm con Xám trụ bước vô, thả xuống mé bội rồi lấy cái khăn làm nước vắt vai. Còn cái khăn nhiễu đỏ, thì ông bịt khát đầu riu như thông lệ. Ông Cả

đứng trụ chùn áng lại, cho hai con gà đứng nhìn thấy mặt nhau. Đợi cho tiếng phóng bắt bên ngoài hơi lắng xuống. Rồi ngó ông biện trường, nói lớn:

- Nếu có ai quăng bặt rẽ ăn tám. Chú bắt hết ghi sổ giùm tôi, hễ bên nào ăn thì chịu cho chú một phân cho nó dễ...

Ông Hai Ngày tay cầm cuốn sổ đi giáp trường gà, để ghi sổ số người phóng bắt càng tăng. Rồi ông ta đứng lại, ngó ông Cả hỏi:

- Thưa ông Cả. Tiền quăng ăn tám, tôi bắt lên tới 150 đồng rồi. Ông còn muốn bắt nữa hôn, nếu thôi thì mình lo nhử để thả gà cho sớm...

Ông Cả cũng là một tay chơi nổi tiếng, nên ông đâu có sợ gì. Ông bèn đáp lại:

- Chú Hai cứ việc cầm sổ đi bắt tiếp, chừng nào hết phóng thì thôi. Chớ còn không thì họ nói tôi nhát gan, chơi không được đẹp...

Trước câu nói khích tướng khôn ngoan của ông Cả, thầy Hai Đến với ông chánh quản Song, mỗi người phải phóng thêm năm chục nữa, làm cho không khí trường gà nóng máu trở lên, khi đá độ khai trường mà hai bên đá lớn. Ông Hai Ngày khóa sổ lại, rồi dút vào trong túi áo bà ba. Sau đó ông bước vào đứng giữa lằn gạch, rồi nói lên những lời giao kết. Mà trường gà nào cũng bắt buộc áp dụng giống nhau, nên hai ông thả gà nghe xong đều gật đầu tỏ ra am hiểu...

Sau ba lần nhử gà cho sung. Ông Hai Ngày đưa tay lên chém xuống. Tiếng hô thả ... lại vang lên, thì lập tức hai ông thả gà liền bung lông đuôi, hai con gà nòi bước lên thủ thế. Bất ngờ con Ô ướm đá dứ một đòn. Rồi thuận chùn nhảy lên nấp nghe cái rẹt, nhưng con Xám trĩu thụt lại rồi né qua. Đợi con Ô ướm vừa rút chùn xuống, thì nó quăng một đòn tạt ngang như trời giáng... Qua mấy cái đòn nấp, hai con lại vô gay. Từng cú đá vỗ xuống đầu nghe bôm bốp. Nhưng con nào cũng dứ, cũng ráng chịu đòn. Khi người ta thấy con Xám trĩu đã bị đòn cần, máu bắt đầu chảy ra có giọt, thì họ quăng bạc rút xuống ăn bầy nghe rần trời... Ông Cả Hiền dạy qua, nhìn ông Hai Ngày nói lớn:

- Chú Hai bắt giùm tôi một trăm bạc nữa coi. Để tới nước, coi con Xám trĩu của tôi xử đẹp...

Hai con gà tiếp tục đem hết thần lực của mình ra để hạ đối phương, nhưng con Ô ướm coi mồi thắm mật. Có lẽ nó đã bị cựa nộ rất nhiều, nên chùn xây của nó không còn lạnh lẽo nữa. Trong lúc đó cây nhang cũng cháy gần hết hiệp đầu, thì con Xám trĩu lại cần lông dây. Rồi đá đòn số mấy cái kêu nghe bực bực. Con Ô ướm không còn chịu nổi, bê ra tới tận vách chuồng định chạy. Thì tiếng keng đồng tiền rút xuống mâm thau, nhờ vậy mà hai người cho nước gà mới nhào vô bắt ôm ra khỏi trường làm nước... Mọi người trong trường gà bắt đầu bàn tán. Khi họ thấy con Ô ướm đã bị mấy đòn độc mặt dáo dác muốn bay, nên họ bắt đầu dằn bạc trở lại để mong thủ huê nhưng không còn kịp. Bởi phe bên ông Cả Hiền họ đã nhìn thấy điều đó quá chắc ăn, khi ông Cả bồng nước con Xám trĩu ra chỉ cần vỗ hen cho uống vô một chút nước thì nó khỏe. Còn cái cựa ở cần chỉ có lều da, may một mũi thì không còn ra máu nữa.

Khi hai con gà ôm vô thả quần chùn một chút. Ông Hai Ngày biểu ôm lại thả xuống lần mức như quy định ở đây. Khi cánh tay của ông đưa lên cao, rồi chém mạnh xuống; hô tiếng thả gà thật lớn. Làm cho cả trường gà phải nín thở nhìn theo. Vì họ đã dốc hết hầu bao, theo những cái ngoéo tay phóng bắt, hoặc ghi sổ đá theo quy định của trường gà. Hai con gà lại xâu vào, từng đòn đá được tung ra bắt kể. Nhưng con Xám trĩu lại bị thêm một cựa nữa trên chóp mòng, máu bắt đầu tuôn ra xối xả. Thấy vậy ông Cả Hiền liền nói:

- Xám trĩu. Bộ chờ chết hả con. Hãy đá đòn hồi mã thương Đôn Hùng Tín, để kết thúc trận chiến cho rồi... Quả thật là một con gà tử mị chẳng hổ danh, nên vừa dút lời ông Cả Hiền; thì nó ghệt lông dây đá số nghe rắc rắc. Con Ô ướm cầm đầu chạy ra tới bờ chuồng, thì con Xám trĩu rượt theo. Rồi nó nắm mô lưng đá xuống cho mấy cái, hai mũi cựa lại ghim trúng mô lưng phụ bụng. Con Ô ướm té xuống, hai cái chùn cứ chòi đập liên hồi, còn cần cổ thì cứ cà đơ. Hai con hờ vai, hờ mỏ. Nên ông Hai Ngày hô... bắt. Tức thì hai ông thầy gà nhào vô bắt, đi lại ngồi xuống lần mức của mình. Ông Hai Ngày lại hô "thả gà" vang lên. Con Xám trĩu gờm gờm bước tới từng bước, rồi bất ngờ quăng chùn không vô như trời giáng. Con Ô ướm lại sụm xuống, đầu quẹo ngang, hai cái chùn chòi chòi chớ không đứng được. Ông Hai Ngày cho phép bắt thả ba lần không đứng dậy, liền xử con Ô ướm thua giữa tiếng reo hò tử mở của mọi người...

Ông Cả Hiền sau khi rửa mặt cho sạch sẽ, rồi bước vô trường gà nhận cặp rượu rất vinh quang. Vì trong đời chơi gà nòi ai cũng có mong một ngày như vậy. Rồi trường gà cứ tiếp tục cấp hết độ này tới độ kia, khi gà ông

Cả Hiền đựng thì ông cho dân Giồng Kiến theo đá cho hết số. Ông Cả Hiền hôm nay ôm 4 con ra trường, đựng được ba con đều ăn hết, nên tiếng gà bôn của ông họ đồn ra vang dội. Đến xế chiều thì ông nghe trong mình hơi mệt, biểu thằng Tửng đi ra chỗ trườn giồng ngoắt ông Biện Lành đi lại thắt cổ xe ngựa, để chờ ông Cả đi về giữa tiếng cười vui rộn rã.

.....

Khi ăn Tết vừa hạ nêu xong, thì ông Cả nhận được giấy mời bên trường gà Châu Bình kêu đích danh với ông là có con Cú bông muốn đá với con Xám trụi. Thế là ông Cả Hiền phải bận rộn liền tay, lớp lo tiếp khách mỗi ngày, lớp lo tắm rửa con gà chớ không thể giao cho thằng Tửng. Như vậy thì con Xám trụi này đã ăn tới 4 độ trong ba tháng vừa qua, đây là một con gà tử mị nên mới có thể làm được một điều phi thường đó. Nhưng lần này ông Bộ Lễ kiêm chức trường đầu lân cúng đình, lại đi đến nhà ông Cả để bàn. Là chòm xóm ở đây từ hôm tháng 10 âm lịch đến nay, đã nhờ con Xám trụi này mà sắm được quần áo tết, và mua thịt heo, dưa hấu để ăn tết thật linh đình. Như vậy thì kể từ nay ôm con Xám trụi đi đá ở trường nào, thì phải múa lân để mà vinh danh chiến công của nó. Còn khi nó ca khúc khải hoàn mang chiến thắng trở về, cũng phải múa lân để rước nó về chuồng trong niềm vui của mọi người mới được. Trước những lời lẽ chân tình của ông Bộ Lễ, nên ông Cả Hiền cũng nghe theo, để rồi từ đó về sau đã trở thành thông lệ. Hễ mỗi lần con Xám trụi ra trường, thì lại có quánh trống múa lân, để cho bà con chòm xóm trong đất Giồng Kiến này, tom góp hết tiền bạc trong nhà gởi theo đá để mà kiếm chác... Nhờ vậy mà có những cuộc ăn nhậu long trời, khi con gà Xám trụi chém tịch đối phương, thì dân đi theo ăn có đá gà, có người dạn tay cũng dám ăn lên bạc trăm chớ đâu có ít..

Trong mấy ngày nay xã Giồng Kiến lại xôn xao, khi họ biết rõ tin là đúng ngày rằm tháng giêng này, ông Cả sẽ ôm con Xám trụi đi qua thách đá bên trường gà Châu Bình, nên có người đem cầm cổ ruộng nương. Có người kêu lái đi lại nhà để bán heo, bán trâu, bán bò để cầm tiền theo đá. Vì họ nghĩ đã quá chắc ăn, có người còn đi hỏi vay bạc góp bạc ngày còn không sợ. Đó chẳng qua là cái máu cờ bạc của con người, nên cả xóm Giồng Kiến này bắt đầu lăn xả vào mà không sợ đối!

Khuya nay con nước lớn đầy mà vừa đúng lúc gà gáy canh ba, ông Cả và thằng Tửng dậy sớm để còn lo tắm rửa con Xám trụi đem ra trận, đi lần này này ông cũng ôm theo con Điều mật, với con Ô đuôi lao. Nhưng nếu có đựng cũng chỉ đá rập bầu chớ không đá lớn, vì bao nhiêu tiền bạc phải đợi tới độ con Xám trụi này, mà ai nấy cũng quá chắc ăn. Chỉ cần làm số xong, thì đưa tay ra lượm bạc. Từ ngoài đầu giồng chỗ cây trâm chạy vô tới nhà ông Cả Hiền, từng ngọn đuốc bập bùng cháy rực giữa đêm khuya. Họ đi lại nhà ông Bộ Lễ, để nhập với đoàn lân rồi đi lại nhà ông Cả. Từng bình nước trà đặc uống cạn thân tình, họ cười nói râm ran chớ không cần giữ kẽ. Còn ông Cả sau khi đi vô buồng giờ rương trong cái giường học ra, lấy gói tiền cầm lên nhét vội vào trong túi áo bà ba rất lẹ. Thằng Tửng sau một hồi chộn rộn, thì nó cũng thay bộ đồ vía mà ông bà Cả mới may cho. Khi mặc vô nó đứng thọt tay vô túi quần trông rất quạu, đây là lần đầu tiên nó mới mặc được cái quần tây, nhờ con Xám trụi đã ăn liền 4 độ. Chớ còn từ trước tới nay, nó chỉ độc nhất bận quần tiêu, với một cái quần dài đáy ngã tư, để dành mỗi khi đi đâu ra chợ mới dám xỏ vào. Vì là đồ chiến nếu không tới ngày quan trọng, thì làm sao dám bận...

Một hồi trống giục, con lân phủ phục trước sân. Sau đó đứng dậy nó múa theo kiêu lãng ba vi bộ. Rồi từ nơi cửa trước, nó múa tới dãy nhà ngang, để rước con Xám trụi đi lần ra con lộ đất. Chạy đằng trước xa xa một chút, là ông địa cầm quạt ba tiêu phe phẩy dọn đường. Vừa vò cái bụng bự độn gối rơm, vừa cười bành hai gò má ra coi rất tếu.

Trường gà xã Châu Bình nằm trong con rạch hơi sâu, nhưng bù lại mở trường gà ở đây rất ấm. Ngoài gà ở bên Giồng Trôm, Mỏ Cày, Ba Tri, Hàm Long Bến Tre qua, Long An, Tầm Vu, Gò Công, Tân Trụ họ cũng tụ về. Vì trường gà ở đây đã mở ra hàng năm, nên mấy tay thầy gà ở đâu cũng biết. Anh hùng hội lại gặp nhau, tiếng gà gáy vang lên không dứt. Tiếng người la hét, mỗi khi con gà bị cựa sặc máu họng hay bị gãy đùi. Tiếng phóng bắt kích tướng lờng lộng cãi vã với nhau, thiệt là một quang cảnh ở đây không có cảnh vui chơi nào sánh kịp.

Phải đợi tới gần đúng buổi trưa, thì trong trường gà họ mới ôm con Cú bông ngũ sắc ra, rồi kêu đích danh ngay con Xám trụi ôm vô cấp độ. Ông Cả Hiền sai thằng Tửng đi ra ôm vô trường cho ông cầm chạng, nhưng

đến khi ông nhìn tướng mạo của con Cú thì ông hơi nhợn. Bởi mình bông ngũ sắc, mà mòng chốc thì nó phải chạy trên, và cặp cựa lại một trắng một đen, đúng là cặp cựa nhứt nguyệt này rất quý.

Hai bên chủ gà cứ dòm qua né lại, không bên nào dám chịu trước hết tron. Bởi đây là độ lớn, nên bên nào cũng cấp rất là kỹ lưỡng. Cuối cùng thì ông biện trường, bước vô đứng giữa sân nói lớn:

- Đây là độ gà danh tiếng từ trước tới nay. Như con Xám trụ của ông Cả, đã từng chém tịch hết mấy con giấy chết tại trường. Còn con Cú bông này đã ăn mấy cái ở trường Giồng Trôm lừng lẫy. Ngừng lại một chút, rồi ông ta nói tiếp:

- Như con Xám trụ, thì thiếu bộ lông. Để bù lại, thì nó hơn một chạng...

Ông ta bỏ lừng nửa chừng, rồi day qua chủ con gà điều bông nói tiếp:

- Còn con Cú bông của thầy Bảy Quới, mặt mũi sáng sủa lông lá phụng vĩ tươi tốt hơn. Theo tôi; thì trận này tùy hai ông xem lại rồi mình quyết định.

Vừa dứt lời ông biện trường, thì tiếng xầm xì to nhỏ cất lên. Ai cũng biết độ này thì phải đá. Nhưng một lát nữa phóng bắt ở bên nào, bởi một đàn tám lạng, một đàn cũng nửa cân. Thiệt chạng gà này, rất là gay cán...

Ông Cả Hiển sau một hồi suy nghĩ, rồi ông ngược lên nói lớn:

- Bên tui thì chịu đá rồi đó. Vậy thầy Bảy cứ việc vô tay coi kỹ lại đi. Chớ dân biết chơi gà, thì ông biện trường kéo chạng như vậy làm sao tôi chạy được...

Thầy Bảy Quới chỉ chờ có vậy, nên thầy làm bộ mại hơi. Rồi lòn tay xuống bụng con Xám trụ lên để xuống, nói:

- Rồi tui cũng chịu đá với con Xám của ông Cả đó...

Hai bên đều bồng ra khỏi trường, để lo đi làm sổ. Nhưng đến khi dân đi theo đá hàng xáo quá đông, ông Cả sai một người chạy vô ông biện trường hỏi lại. Coi đá bao nhiêu mới được...

Chừng một lát sau, thì người đó chạy ra nói lớn:

- Là họ nói cho bên mình đá thả sổ luôn. Vậy tui con làm sổ ngay bây giờ nhen ông Cả?

Ông Cả Hiển thương con dân trong xã này một cách thật tình, nên ông biểu họ có bao nhiêu tiền cứ việc đá hết đi. Độ này phải qua tới nước nhang hai, con Xám trụ của mình mới xử tịch con Cú bông này được.

Từng gói tiền được giấu trong bụng lần lượt được móc ra, kể thì năm mười đồng người nào đá lớn thì vài chục. Sau đó họ cộng lại, rồi nói với ông Cả Hiển:

- Thưa ông Cả. Tui con theo sổ tổng cộng được 200 đồng...

Ông Cả ngược lên mỉm cười, rồi nói:

- Như vậy thì tui bây đá cũng khá dữ đó hả. Thôi ghi tao 300 nữa; cho chẳng năm trăm đi. Độ gà này một lát nữa, họ phóng bạc rẻ mặc tình mà bắt...

Bởi đã nghĩ trước như vậy, nên ông Cả Hiển làm bộ chần chờ, đợi bên phía con Cú bông ôm vô chuồng bỏ quần churen trước một hồi. Rồi ông mới ôm con Xám trụ bước vô. Sau đó ông lấy cái khăn làm nước ra nhúng nước, rồi vắt lên vai với lòng tự tin khi con Xám này ra trận. Còn phía bên kia thì họ bắt đầu chỉ trở xầm xì. Một lúc sau thì có người nói lớn:

- Con Cú bông phóng bạc ăn chín, một trăm đồng. Sao có ai dám bắt với tui hôn?

Tiếng cười nói với nhau như bầy ong vỡ tổ, nhưng chẳng thấy ai dám ngoéo tay. Bởi họ đã nhìn thấy con Cú bông churen đứng trụ bộ trông thật là hùng dũng, còn con Xám trụ thì đứng coi bộ rất bình thường. Nó chẳng tục mái, mà cũng chẳng nghinh ngó đối phương. Chỉ mở mắt thật lớn ra, để nhìn quang cảnh xung quanh ồn ào náo nhiệt... Rồi có một người đầu đội nón nỉ xám, bận quần tây trắng, áo sơ mi trắng trông rất giàu có ở đây, đưa tay lên phóng tiếp:

- Con Cú bông phóng ăn tám hai trăm đồng. Sao có ai dám bắt cá với tui hôn?

Ông Cả Hiển quay lại nói:

- Tôi bắt. Nhưng phải nhờ biện trường ở đây ghi sổ chịu trách nhiệm. Nếu ai ăn thì chịu sâu một phân lời như quy định.

Tức thời người kia vui vẻ trả lời:

- Ông Cả tính cần thận như vậy cũng được. Vậy ông biện trường ghi sổ giùm tôi...

Kể từ lúc đó, thì tiếng phóng bắt la lên vang dội. Dân xã Giồng Kiến đi theo ba chiếc ghe hồi sáng, họ đã ngoéo bắt hết tiền. Tới chừng đó ông Cả Hiển mới chịu ôm con gà đi lại ngồi nơi lán gạch. Tay biện trường này là một tay chơi nổi tiếng, nên ông ta chỉ cần nói vắn tắt thêm những điều lệ đã có dán sẵn trường gà. Vì những độ gà độ dữ như vậy, thì phải chết một con chớ không có cái cảnh đá tới nước khuya, hai con đều hờ mỏ hờ cánh rồi sanh ra cãi lộn...

Khi ông biện trường đưa cánh tay lên cao chặt xuống. Hô "thả" một tiếng lớn, thì người ta đã thấy tay cho nước con gà Cú bông, lại nắm cái đuôi con gà giựt về một chút; rồi đẩy mạnh con gà bước tới. Vì đã có đề phòng trước nên ông Cả Hiền chỉ mỉm cười, rồi thả con gà Xám trĩu bước ra nghinh chiến. Quả thật con Xám chẳng hổ danh, nó liềm lạng qua lạng lại một hồi. Rồi quăng cẳng tạt ngang nghe cái rột, nhờ lệ mắt mà con gà Cú bông hụp xuống kịp nên tránh được đòn này. Chớ còn không, thì chắc là bị cựa... Hai con gà chiến bắt đầu bỏ nạt, xông vào nhau cắn đá những cú thần sầu. Tiếng vỗ tay nghe vang như sấm, có tiếng một ông nào đó nói:

- Cú bông. Khai vựa lúa của nó cho tao...

Vừa dứt lời của ông ta, thì dân ở xứ Giồng Kiến cũng đâu vừa. Nên ông Tám Thất la lên đáp trả:

- Xám trĩu, nắm mô lưng của nó mà đá song phi đi con. Hạ nó cho sớm để còn về cho kịp nước...

Tiếng vỗ tay, tiếng la ó vang dội cả một góc trời. Khi hai con gà đầu cổ tả tơi, vì bị cựa nên máu tuôn ra xối xả. Tuy vậy nếu nhìn kỹ, thì con Xám trĩu chỉ có bị cựa cần. Còn con Cú bông đã bị cựa đuôi, nên hai chực dường như bị phá không còn lạnh lẽo như lúc trước. Bởi vì đây là hai con gà dữ, nên nó đá toàn là thế độc với nhau. Chực nhảy tới đâu, thì cựa đem theo tới đó.

Nhìn con Xám trĩu máu nhỏ rùng rùng, làm cho ông Cả cũng hơi lo, trông cho mau tới nước đặng còn may vá. Thì đồng tiền dứt chỉ rớt xuống mâm thau, một tiếng keng vang lên lảnh lót. Hai ông cho nước gà nhào vô thật lệ. Rồi họ nhanh nhẩu bước ra sân, kèm theo một đám người đi theo phụ tá. Kê cho nước, người vỗ hen, kê vò nóng hai bàn tay, rồi vuốt cần cho nó tỉnh. Sau vài lần làm như vậy, mấy cục máu đọng chỗ yết hầu, chạy xuống bên trong, nét mặt con Xám trĩu bắt đầu tươi tỉnh. Ông Cả ôm con gà cặp vào trong nách, để cho ông Mười Ân phụ may mấy mũi ở cần. Tuy mấy cựa đó không sâu, nhưng sợ một lát nữa rồi máu ra làm mờ mắt. May vá con Xám trĩu vừa xong, thì ông Cả nói:

- Tới nước nhì này thì nó phải chém chết con Cú đó thôi. Bởi nó đã bị cựa đuôi rồi, thì qua nước nhang này làm sao chịu nổi.

Quả thật khi hai bên ngồi xuống mức thả gà ra, thì con Cú bông bắt đầu thắm cựa. Bị con Xám trĩu dẫn một tầng, mấy người đá gà cơm gạo họ bắt đầu lội nước ngược. Họ nắm con Xám phóng ngược trở lại ăn sáu, ăn năm. Cũng có người ham bạc rề đưa tay ra ngoéo. Nhưng con Xám trĩu này từ trước tới nay là vậy, hễ đá đối phương gục xuống, thì nó lấy đòn độc ra triệt thiết mau. Tiếp theo sau là mấy đòn chí tử, rồi một cựa nữa ghim lút ở cổ cần, một cựa nữa ngay chỗ sở sao, nên con Cú bông ngã xuống rồi giãy chết liền tại trận... Ông Cả Hiền ôm con gà đi ra sau nhà mút mấy gáo nước ra tắm rửa, giữa tiếng trầm trồ của thiên hạ cho rằng con Xám trĩu là gà linh. Khi trừ tiền xâu xong, ông móc cho ông biện trường mười lăm đồng bạc. Thấy trời cũng ngã về chiều, sợ chơi trễ nữa rồi ngược nước chèo xuống về không nổi, ông Cả liền từ giã với chủ trường, cùng tất cả bà con ở đây; hẹn có dịp khác sẽ ôm gà tới đây đá nữa.

Con sông Ba Lai nước rùng chảy mạnh, mấy tay chèo cứ bẻ lái thả trôi. Nhờ vậy mà rành rang họ nói chuyện giỡn cười rất là vui vẻ. Khi ghe đi ngang qua Bình Khương thì ông Cả Hiền nói:

- Hồi nãy khi con Xám trĩu của mình bị cựa cần. Tao thấy máu ra nhiều quá sợ thua, chùng bắt ra cho nước thì mới biết cựa đó không sâu, nên không còn lo nữa. Còn con Cú bông, nó đã bị chêm đuôi khi vừa mới vô gáy. Nhưng vì gà dữ mà nó đeo đá rắt, gà của mình mới bị thêm những vết thương nữa chớ...

Có người vọt miệng hỏi:

- Sao con thấy lần nào cũng vậy. Hễ con Xám trĩu bị cựa rớt máu, thì nó mới khai đao. Bộ gà linh thì như vậy đó hả ông Cả?

Ông Cả Hiền quay lại cười hề hề, rồi nói lớn:

- Nó chém tịch mấy con rồi thì toàn là như vậy không. Tụi bây để ý kỹ thì thấy, khi nó bị cựa trước rồi nó mới ra tay. Tới chừng đó; nó mới lấy đòn độc ra xử trảm...

Tiếng cười nói vang lên lồng lộng giữa mặt sông, khi về tới vàm kinh Kiến Vàng thì nước cũng vừa những lớn. Sau một hồi chèo chống, qua mấy doi đất ông Cha, thì ba chiếc ghe đá gà cũng về tới bến. Một hồi trống giục nổi lên, con lân bắt đầu múa theo điệu mừng tài lộc. Sau đó nó cúi rạp xuống rước giỏ gà, mà con Xám trĩu đang tực mái ở bên trong. Thì bất ngờ nó cất đầu ló ra, rồi cất tiếng gáy vang lên lồng lộng giữa cảnh sông nước mịt mùng, thiệt là con gà linh kê có khác... Trên đường từ đầu Lộ Mới về nhà, người ta đứng đầy ra hai bên lộ để coi. Người nào có chồng đi đá gà về thì mặt mày hớn hờ, còn người nào có gởi tiền theo, thì họ đang kiếm người thân để mà lấy lại. Khi về tới nhà; thì ông Cả rộng rãi, cho đội lân hết mười lăm đồng, biểu đem về chia đều ra mười đồng. Còn lại năm đồng, thì để lại hùn với nhau ăn nhậu một bữa cho vui...

Chừng một tháng sau thì ông Cả xô lại con Xám trụi thêm một lần, nhưng ông thấy nó đá không được mạnh churen. Còn mấy đòn độc như nắm lông dây không còn nhanh lẹ. Tuy vậy ông cũng rất an lòng, bởi ông đã nghĩ mấy con gà tử mị thì nó đá phải đủ thế võ hết trơn. Hơn nữa khi xô với con Xám Chuối kỳ này không cân xứng. Rồi trường gà ở bên xã Tân Xuân, huyện Ba tri tỉnh Bến Tre gởi giấy qua mời. Họ còn kêu đích danh ôm con Xám trụi qua cho phục hận. Trước những lời mời khiêu khích đó, ông Cả cũng không biết phải làm sao. Nếu không ôm con Xám đi qua, thì thiên hạ nói ông chết nhất. Còn nếu hể ôm nó đi rồi thì trong ruột lại run; bởi ông đã có ý nhốt nó lại để cản mái kiếm vài bầy con. Chớ còn cứ mỗi tháng ôm đá như vậy, thì da sắt mình đồng nào mà chịu nổi. Nhưng rồi ông suy nghĩ lại, thôi cứ nhận lời tới bữa đó mình cứ việc ôm qua. Gặp chạng ngon thì đá, còn không thì ôm về cản mái. Sau đó nếu ai có rủ, thì ông cứ nói là tại nó đồ lông, vì con nào nuôi đá sớm thì tới tháng 3 âm lịch lông yếm đều nhóm hết...

Cái tin con Xám trụi sắp sửa đi đá bên trường gà Tân Xuân, nó xôn xao qua tới bên xã Tân Định, Bình Trưng, Lộc Thuận. Cho nên có nhiều người mon men đi xuống Giồng Kiến để bắt bò, tới ngày đó đi theo đá kiếm tiền về xài cho đỡ giắc. Chớ họ có biết đâu anh hùng nào mà chẳng thọ thương, trong lúc đó thì thiên hạ kẻ "thục" đất, người "thục" vườn (cầm cố). Có người lại bán trâu, để lấy tiền đem theo đá độ gà này mới hả lòng hả dạ. Suốt đêm nay ông Cả Hiển không ngủ được, dường như linh tính báo trước một điều gì đó sắp sửa xảy ra. Nhưng với bản tánh của ông, một khi đã hứa với ai điều gì rồi thì phải giữ. Cho nên khi gà vừa gáy canh hai thì ông đã thức dậy nấu bình trà, một mình ngồi uống cho tới canh ba, thì ông mới đi lại lắc giò kêu thằng Tửng dậy. Hai ông cháu một già một trẻ lục đục lo cụ bị đồ nghề, nào miếng chai, giấy nhám, dao kéo, kim chỉ để vá may phòng khi bị cựa. Xong xuôi đâu đó thì đầu lân của ông Bộ Lễ, đã tới cửa cười nói um sùm. Người ta đi theo đá độ này lên tới cả mấy chục người, nên ông Cả hỏi thằng Tửng lo nấu nước pha trà ngồi uống chơi một lát. Khi mây ngang đăm ở cuối chân trời, thì ông Cả Hiển cũng chuẩn bị cất quân, đầu lân liền múa theo thế võ tiến anh hùng ra mặt trận...

Trời bắt đầu sáng tỏ, tiếng người cười nói xôn xao. Khi ông Cả mang cái giỏ đệm có đựng con Xám trụi bước xuống ghe, thì một hồi trống giục gióng lên nghe giòn giã. Con lân tiếp tục múa theo thế võ nhịp nhàng, mấy chiếc ghe tam bản từ từ rẽ nước trôi xuôi, rồi khuất qua mấy khúc vịnh để hướng về sông cái. Vừa ra tới đầu vàm, ông Cả biểu mấy người chèo ghe băng lẹ qua sông, rồi cặp theo mé thả trôi lẩn về phía biển. Từ trên vàm Kiến Vàng đi xuống xã Tân Xuân nó cũng hơi xa, nhờ xuôi nước nên mấy chiếc xuồng này đi cũng ngọt... Khi tới nơi người ta bu lại để nhìn con Xám trụi cho biết mặt, nên ông Cả cất đặt tới năm người ngồi đó để canh chừng. Còn ông mắc bận đi vô ngồi chỗ cái ghé bàng quan, để mà xã giao thiên hạ. Khi mặt trời lên được vài sào, thì đã cáp được hai độ rồi. Nhưng vì gà đá lót trường, nó đá tới nhang ba, nhang tư mới phân thắng bại. Trong lòng ông Cả tự dưng sao lo lắng, ông cảm thấy không vui nên biểu thằng Tửng đi mua cho ông trái bắp cặp cho quên đi nội buồn. Từ sáng tới giờ ông hút cả năm điếu thuốc rồi, trong miệng của ông hơi lạt. Khi ông cặp chưa xong trái bắp, thì tay biện trường bỗng con Điều mặt bước vô. Rồi ông ta ngó ngay ông Cả nói:

- Bữa nay con Điều mặt này, muốn kéo chạng với con Xám tử mị của ông đây. Vậy ông sai đệ tử bỗng vô để rồi cáp chạng...

Ông Cả Hiển bèn ra lệnh, thằng Tửng bỗng con Xám trụi bước vô, rồi nó đứng lờ ngó kè bên để chờ sai bảo. Người ta lập tức bu vào, mặc dầu tay biện trường này cái miệng cứ nói bô bô "*Bà con ai không phận sự ở trường, xin mời bước ra ngoài đứng để cho chủ gà người ta phân định.*" Sau mấy câu lệnh lặc, thì người ta có kẻ bước ra, người khác động tánh hiếu kỳ lại bước vào lờ ngó. Ông Cả Hiển ngồi ôm con Xám trụi vào lòng, đưa cái đuôi còi cộc ra mà không nói. Bên chủ con gà Điều Mặt là một gã mặt dài, dường như ở đâu bên Giồng Trôm ôm nó tới đây, nên nha trảo đứng bu bên ngoài đông lấm. Thấy vậy ông Cả Hiển nói:

- Con Xám trụi của tôi đây. Ông cứ vô tay coi trước nó đi, rồi tôi coi lại gà ông sau thì mình kéo chạng...

Hai con này là gà cuối chạng nhì, nên sức nặng cũng ngang nhau. Nhưng ngặt nỗi con Điều Mặt thì quá sức là tươi tốt. Còn con Xám trụi tuy danh tiếng lẫy lừng, mà cặp cựa thì lại thiếu chừng nửa hạt gạo nang thơm. Nên ông Cả ngó chủ gà kia nói:

- Gà của bên tôi thiếu chạng, vậy ông cứ ra điều kiện trước đi...

Ông chủ gà Điều Mặt cũng biết trước ông Cả Hiển này không phải tay vừa, nên ông ta vô tay lần nữa, rồi nói:

- Đá đồng thì tôi đá. Chớ còn có điều kiện thì không. Bởi con Xám của ông đã chém tịch hết mấy con gà chiến tại trường. Còn con Điều mặt của tôi, lông lá phụng vĩ tuy có tươi tốt hơn, cựa néo có nhit hơn. Nhưng lại thấp hơn một cái vai, đá độ này cũng ngặt cho con Điều của tôi dữ lắm...

Hai ông chủ gà tìm cách khích tướng với nhau một hồi, thì ông biện trường bước vô nói lớn:

- Theo tôi chạng này thì hai ông khó chạy với nhau. Con Xám trội hơn con Điều một cái vai, lại bị thiếu hình tích lông lá và mũi cựa. Chạng này phải đá đồng, chớ không thể chấp tiền, hay chấp cựa một bên chuốc bên chừa. Vì đây là trận gà dữ, mà hai ông đã biết...

Quả thật lời nói của ông biện trường có lý, nên hai chủ gà lại nhìn nhau. Rồi ông Cả gật đầu, nói:

- Đá đồng. Vậy bên đó định đá số bao nhiêu, cho biết trước để bên tôi còn liệu định...

Nhưng ông chủ gà Điều Mật lại nói cứng:

- Đá số năm trăm, chớ còn dưới thì bên tôi không thể...

Ông Cả bèn gật đầu, nói lớn:

- Được, làm số năm trăm. Nếu bên ông có thêm, thì bên tôi cũng ráng...

Khi làm cựa xong, thì ông Cả Hiển nhìn dân Giồng Kiến nói:

- Bây giờ ai muốn đá bao nhiêu thì cứ việc vô số hết đi. Còn bao nhiêu thì ông bao chót..

Trải qua chừng nửa giờ đồng hồ căng thẳng, thì dân Giồng Kiến gom lại làm số được hai trăm. Còn lại ba trăm thì ghi cho ông Cả. Tuy gà chưa thả mà bên con Điều mật lại phóng bạc ăn chín rần rần. Nhìn cảnh đó ông Cả ngửa mắt lắm nhưng ông đã dần lại. Lời qua tiếng lại khiêu khích một hồi thì bạc xuống ăn tám, không thấy ai bắt bên phe Điều mật đá xuống ăn bảy liên hồi. Nóng máu ông Cả Hiển day qua ông biện trường, nói:

- Chú biện. Coi bắt bạc ăn bảy cho tôi ba trăm (ba tờ giấy bộ lư thời này không phải nhỏ). Cả trường gà lại

lặng trang, khi thấy ông Cả ôm con Xám trội lên phun nước hậu thêm một lần nữa, rồi ôm lại lần gạch ngồi chờ. Sau tiếng hô thả gà của ông biện trường vang lên, thì hai con gà chiến bay vô giàn nẹp. Từng nùi lông yếm bay lá tả xuống trường gà, tuy vậy mà máu chưa rơi. Bởi gà chiến; nó đá với nhau toàn là miếng, thế. Như mấy ông võ nghệ cao cường, họ chỉ đánh những đòn chí tử mà thôi. Chớ không có đánh đòn tạt, nên người thường không có võ nhìn vào không biết được.

Qua khỏi giàn nẹp, hai con xâu vô ghệt đá, những đòn độc long trời.

Nhưng con gà Điều Mật chạy dưới thật khôn, làm con Xám trội không thể nào nắm lông dây để mà đá số. Nhìn cảnh đó ông Cả lo âu trong

bụng, nếu như vậy thì trật bên con Xám này rồi. Vừa lúc đó thì con Điều mật lại lòn ra tuốt sau đuôi, rồi chồm

lên ghệt lông ky con Xám trội đá cho mấy phát. Hai mũi cựa đã ghim xuống mô lưng, con Xám đã bị xuống sức liền, nên chân xây bắt đầu xệu xạo. Bên phe con Điều mật vỗ tay la ó rùm trời. Bạc rút xuống ăn sáu, ăn năm. Nhưng dân Giồng Kiến không còn ai dám bắt. Bởi con Xám trội đứng canh mô lưng mổ trật mấy lần, thì bị con Điều mật cắn đĩa tối đá lên, ghim thêm một cựa đùi nữa máu sa xuống đất.

Con Xám trội bắt đầu yếu sức, sụt dần vô tới mé bờ để đợi thời cơ. Ông Cả nhìn thấy cảnh đó ruột gan như lửa đốt. Ông mong cho tới nước, đặng ôm con nó vỗ hen, rồi khâu lại mấy vết thương đùi, nếu để trễ nữa thì chắc là nguy lắm! Vừa lúc đó thì con Điều mật, lại rút đầu ra thật lẹ. Nắm trúng lông dây, giữ mấy phát liên hồi, cặp cựa ghim ngay chóp số. Con Xám trội quay mòng mòng một hồi vì mũi cựa. Thấy vậy con Điều mật xông vô tấp trúng mô lưng, giữ thêm mấy cái nữa thì hai mũi cựa ghim ngay vô nách phụ bông. Con Xám trội giãy tê tê mắt trợn ngược lên trời, lông cánh, lông đuôi xù ra như lông nhím. Ông biện trường ra lệnh bắt thả ba lần, con Xám trội nằm gục tại trường nên bị xử thua theo quy định...

Ông Cả Hiển mặt mày tái nhợt, khi ôm con gà ra mé mương mút máu mong cứu sống lại để đập mái sau này.

Nhưng con Xám trội đã gãy chết trên tay, làm cho dân Giồng Kiến sụt sùi tiếng khóc. Vì thua độ này thì phải mất trắng tay, không biết vài tháng nữa khi sa mưa xuống, lấy cái gì ăn để đi dọn đất cày bừa đây nữa!

Một cơn gió thoảng thật buồn, để xót thương cho con Xám trội sa cơ, thà chết tại trường để đền ơn nuôi dưỡng. Tội nghiệp thằng Tưng; nó cứ ôm con gà mút máu hoài mà nó có sống lại đâu, tới chừng ông Cả biểu nó bỏ vô giỏ đi con thì mới chịu...

Khi nước vừa những lớn, ông Cả buồn bã bước xuống ghe. Cùng mấy chiếc kia cặm mấy tàu lá dừa nước thả trôi về bến. Khi tới vàm Kiến Vàng thì nước cũng đầy mà, từ ngoài mé sông đã nghe tiếng cười nói giòn giã của bà con. Có lẽ họ đang tụ lại chỗ bến đất Chà Đò để cho đầu lân mừng đón. Chớ đâu có ai ngờ con Xám trội đã chết tại trận tiền, bây giờ về tới đây chỉ có cái xác cứng đơ. Nghĩ tới cảnh đó chừng nào, ruột gan của ông Cả càng thêm quặn thắt! Khi ghe vừa cặm mũi lên bờ đất, thì ông Cả nhảy vọt lên trước. Gỡ chiếc khăn rằn quấn cổ xuống, quơ qua quơ lại nói:

- Con Xám đá trận này đã thua. Chết tại trường Tân Xuân ... bà con ơi.

Nói chỉ có bao nhiêu đó thôi, rồi ông đưa tay lên chặm mắt! Ngoài sông Ba Lai có tiếng sóng vỗ bãi vọng lại rất buồn, dân Giồng Kiến bắt đầu cất lên tiếng khóc. Có người quy xuống kêu trời đất ơi. Như vậy thì làm sao tôi trả nợ! Tiếng khóc cứ lớn dần từ ngoài đầu Lộ Mới đi vào trong tới cây trâm. Còn đầu lân hôm nay cũng bước đi lặng lẽ âm thầm, chớ không còn nhảy múa.

Thì ra cuộc chơi cờ bạc, đá gà, hốt me, xúc đĩa, xì phé nào cũng vậy. Hễ thắng thì được vinh quang, còn thua thì điều tàn trong ngõ hẹp. Nhưng con gà Xám trụi này đã để lại huyền thoại cho đời. Mấy chục năm sau rồi mà, tiếng tăm của nó vẫn còn vang động. Trong xóm mỗi khi có đám giỗ, hay đám nhóm họ tiệc tùng, thì người ta hay bàn tới chuyện đá gà, con Xám trụi lúc nào cũng được người ta nhắc tới đầy vẻ tiếc thương. Như nhắc một người bạn tri âm trong một thời nghèo khổ, chớ không có oán hận vì nó mà phải mắc nợ nần. Ấu đó là một con gà có một không hai, mà mấy tay thầy gà đến ngày hôm nay vẫn còn nhắc nhở.

Phùng Nhân